

ԳՈՀԱՐ ԴԵՐԵՆԻԿԻ ՎԱՐԴՈՒՄՅԱՆ

Էլ. փոստ՝
gohar.vardumyan@gmail.com

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Ծննդյան տարեթիվ՝ 13.02.1950
Ծննդավայր՝ ՀՀ, Երևան

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

- ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի առաջատար գիտաշխատող (թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Культы дохристианских божеств у армян: Историко-этнографическое исследование»), պաշտպանել է Մոսկվայի Մ.Վ. Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարանում, 1983 թ. մայիսի 30-ին և ստացել պատմական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճան 2020
- Մոսկվայի Մ.Վ. Լոմոնոսովի անվան պետական համալսարան, Պատմության ֆակուլտետ, Ազգագրության ամբիոնի ասպիրանտուրա 1972-1975
- Երևանի պետական համալսարանի ռումանագերմանական ֆակուլտետ (անգլերեն) 1967-1972
- Երևան, №118 միջնակարգ դպրոց 1957-1967

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՓՈՐՁ

- ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի Հին դարերի պատմության բաժնի կրտսեր գիտաշխատող (1976 թ.), գիտաշխատող (1983 թ.), ավագ գիտաշխատող (1991 թ.), առաջատար գիտաշխատող (2010 թ.), Հին դարերի պատմության բաժնի վարիչ (2019 – առ այսօր) 1976 – առ այսօր

ԳԱԱ մագիստրատուրա

2011 – 2015

Երևանի պետական համալսարան

2003 – 2013

Հր. Աճառյանի անվան համալսարան

2002 – 2009

Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարան

2000 – առ այսօր

Ուսուցիչ, դպրոց №83

1998 – 2000

Հասարակական գիտությունների «Դավիթ Անհաղթ» համալսարան

1992 – 2000

Երևանի Կոմիտասի անվ. պետական կոնսերվատորիա

1991 – 2001

ԼԵԶՈՒՆԵՐԻ ԻՄԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայերեն, ռուսերեն, անգլերեն (ազատ), ֆրանս., գերմ., լատ., հին հուն. (բառարանով)

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ

WINDOWS, MS Office

ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱՔՐՔՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿ

Հայկական և համաշխարհային քաղաքակրթություն, հայ ժողովրդի պատմություն և մշակույթ, հին հայոց հոգևոր աշխարհ, հեթանոսության և քրիստոնեության փոխառնչություններ, ավանդականն ու արդիականը ներկայիս սովորութակարգում, հայոց մշակութային առնչությունները հեռու և մոտ ժողովուրդների հետ, ազգային արժեքները արդի համաշխարհայնացման գործընթացների ծիրում:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ (կոչումներ, պարգևներ և այլն)

2006 թ. ստացել է դոցենտի կոչում:

2013 թ. արժանացել է Վաստակագրի՝ Պատմության ինստիտուտի հիմնադրման 70-ամյակի

առթիվ և երկարատև ու բեղմնավոր գիտական գործունեության համար:

2020 թ. արժանացել է Շնորհակալագրի՝ Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանում երկարամյա, անբասիր աշխատանքի և ծննդյան 70-ամյակի կապակցությամբ:

Մասնակցել է ավելի քան 40 հանրապետական և միջազգային գիտաժողովների:

ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ա) մենագրություն. «Дохристианские культы армян.- Հայ ազգագրություն և բանահյուսություն, հտ. 18, Երևան, «ՀՄՄՀ ԳԱ հրատ.», էջ 61-146:

դ) ուսումնական ձեռնարկ. Կրոնների պատմություն, պրակ Ա. Հին կրոններ, Երևան, «Լինգվա», 2006 (համահեղ. Ե. Մարգարյան), Երևան, Բրյուսովի անվան համալսարան, 2006, 135 էջ:

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ

1. Армянская дохристианская эпо- и теонимия в связи с этнической и культурной историей армян.- Проблемы истории СССР, Москва, 1976, с. 86-101.
2. Государственные религиозные культы армян (VII в. до н.э. – IV в.н.э.).- Вестник Московского Университета (история), 1976, №2, Москва, с. 78-91.
3. Հին հայկական դիցարանի համակարգումը.- ԼՀԳ, 1977, №8, էջ 68-77:
4. О некоторых характерных особенностях культа древнеармянской богини Анаит.- Тезисы докладов совместной научной сессии молодых ученых институтов истории АН Азербайджанской, Армянской и Грузинской ССР, Ереван, 1978, с. 43-45.
5. Հայոց մեռնող-հառնող աստվածության հարցի շուրջը.- Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի երիտասարդ գիտնականների գիտաժողովի զեկուցումների հիմնադրույթներ, Երևան, 1979, էջ 34-35:
6. Мифологические параллели древнеармянской богини Анаит.- Тезисы докладов Конференции молодых востоковедов, Москва, 1980.
7. Ուրարտա-հայկական դիցաբանական առնչություններ.- Պատմության ինստիտուտի երիտասարդ գիտաշխատողների գիտաժողովի զեկուցումների հիմնադրույթներ, Երևան, 1981:
8. Հայոց դիցարանի գերագույն աստվածությունը.- Պատմության ինստիտուտի երիտասարդ գիտաշխատողների գիտաժողովի զեկուցումների հիմնադրույթներ, Երևան, 1982.
9. Культы дохристианских божеств у армян, автореферат кандидатской диссертации, Москва, 1983:
10. Ժողովրդական մի քանի տոների (Ամանոր, Վարդավառ, Տրնդեզ) հնագույն ակունքների մասին.-

Պատմության ինստիտուտի երիտասարդ գիտաշխատողների 17-րդ նստաշրջանի զեկուցումների հիմնադրույթներ, Երևան, 1984, էջ 5-7:

11. К вопросу музыкально-литературного анализа шараканов.- Тезисы докладов Всесоюзной конференции по проблемам искусства (соавтор А. Вардумян), Дилижан-Ереван, 1986.
12. К вопросу о религиозно-мифологической преемственности культа и образа Иисуса Христа (по материалам армянского язычества).- Тезисы докладов IV Палестинской конференции, Ленинград, 1988.
13. Հայոց դիցարան.- «Տեսակետ», 1991, №3, էջ 22-31:
14. Հին հավատքի ակունքները. Կոմագենի արձանախումբ (համահեղ. Կ. Թոխաթյան).- «Ակունք», հանդես, 1992, №3:
15. Հայոց դիցարանի համակարգումը.- «Փյունիկ», 1993:
16. Հայոց հեթանոսության և քրիստոնեության առնչակցության որոշ հարցեր.- Հանրապետական գիտական նստաշրջան, նվիրված 1990-94 թթ. ազգագրական և բանագիտական հետազոտությունների արդյունքներին, Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գիտական նստաշրջանի զեկուցումների հիմնադրույթներ, Երևան, 1995, էջ 84-85:
17. Manifestations of Art in the Armenian Drawings on Rock, and in the Armenian Mythology.- Theses of Reports, International Conference “Armenian Art and Architecture” of UNESCO and Yerevan State University (co-author K. Tokhatyan), Yerevan, 1996, p. 23-24.
18. Բժշկության արվեստը և արվեստներով բժշկելը հայոց մեջ.- «Հայ ժողովրդական մշակույթ», ՀԱԻ հանրապետական IX գիտական նստաշրջանի զեկուցումների հիմնադրույթներ, Երևան, 1997, էջ 64-65 (համահեղ. Կ. Թոխաթյան):
19. Արվեստ և դիցաբանություն (համահեղ. Կ. Թոխաթյան).- ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» թերթ, 1998, №12 (121), էջ 1, 4:
20. Տիեզերաբանական-դիցաբանական պատկերացումների արտացոլումը Հայաստանի ժայռապատկերներում (համահեղ. Կ. Թոխաթյան).- ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» թերթ, 1998, №16-17 (125-126), էջ 8:
21. Քրիստոնեության ժողովրդական արդի անդրադարձները.- «Հայք» հաստատության «Քրիստոնեություն և հայ իրականություն» գիտաժողովի զեկուցումների դրույթներ, Գանձասար – Երևան, 1998, էջ 21:
22. Հրաշապատումի խորհուրդը Աստվածաշնչում և հայ ժողովրդական պատկերացումները.- «Աստ-

վածաշնչական Հայաստան» միջազգային գիտաժողովի զեկուցումների դրույթներ, Օշական-Երևան, 1999, էջ 56-57:

23. Նախաքրիստոնեական պատկերացումների փոխակերպումները Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի բանաստեղծական ժառանգության մեջ, Մաշտոցյան ընթերցումներ, «Ոսկեդար», Օշական-Երևան, 1999:
24. Լույսի պաշտամունքի դրսևորումները հայոց ավանդական և հոգևոր երգերում.- «Ավանդական և հոգևոր երաժշտություն. Մարդկության ժառանգություն» միջազգային երաժշտագիտական գիտաժողովի զեկուցումների հիմնադրույթներ (համահեղ. Ա. Վարդումյան), Երևան, 1999:
25. Հայոց եկեղեցու յոթ խորհուրդները և Մեսրոպ Մաշտոցի ստեղծագործությունը, Օշական-Երևան, 2000:
26. Ս. Մեսրոպ Մաշտոցը ժողովրդական ավանդություններում.- Մաշտոցյան Գ ընթերցումների հիմնադրույթներ, Օշական-Երևան, 2001, էջ 38-39:
27. Վարդանանք հայոց ժողովրդական ավանդություններում.- «Ավարայրի խորհուրդը» գիտաժողովի զեկուցումների հիմնադրույթներ, Երևան, 2001, էջ 48-49:
28. Ապաշխարանքը Հայոց եկեղեցու յոթ խորհուրդներում.- «Քրիստոնյա Հայաստան», 2001, հուլիս Ա, №13:
29. Ապաշխարությունը Մեսրոպ Մաշտոցի ստեղծագործության և միջնադարյան մտածողության մեջ.- «Քրիստոնյա Հայաստան», 2001, հուլիս Բ, №14:
30. Byzantine-Armenian Ritual and Ceremonial parallels (due to Feasts).- XXe Congrès International des Études Byzantines, Paris, 2001, p. 248.
31. Представления армян о Свете и Солнце.- Материалы международной конференции «Археология (IV) и этнология (III) Кавказа» (համահեղ. Կ. Тохатян), Тбилиси, 2002, с. 220-221.
32. Հայոց լուսարեւային պատկերացումները. ըստ ժայռապատկերների և ազգագրական նիւթերի (համահեղ. Կ. Թոխայան).- Բազմավեպ, Վենետիկ - Ս. Ղազար, 2002, №1-4, էջ 383-407:
33. Ազգային արժեքների պահպանման հիմնախնդիրները գլոբալացման և մշակութային երկխոսության համատեքստում.- «Համալսարանական կրթությամբ կանանց ասոցիացիա»-ի «Քաղաքակրթությունների երկխոսություն. ժողովրդավարություն և խաղաղություն» միջազգային խորհրդածոլովի նյութեր, Երևան, 2002, էջ 181-185:
34. Նոր տարի.- «Վասն հայության» շաբաթաթերթ, 2003, №1 (64), 14 հունվարի, էջ 4-5:
35. Վարդանանք հայոց ժողովրդական ավանդություններում.- «Ավարայրի խորհուրդը» գիտաժողովի նյութեր, Օշական-Երևան, 2003, էջ 240-244:

36. Язычество и его отображения в памятниках каменного искусства Армении.- Тезисы докладов, «V конгресс этнологов и антропологов России» (соавтор К. Тохатян), Омск, 2003, с. 323:
37. Հայոց ժողովրդական և եկեղեցական տոները.- «Վասն հայության» շաբաթաթերթ, 2003, №20 (83), 22 հուլիսի, էջ 11-12:
38. The Sun in Armenian Mentality and Culture.- Theses of Reports, HERAC International Workshop, Philippi (Greece), 2003:
39. Գրիգոր Նարեկացին ժողովրդական ավանդազրույցներում.- «Մաշտոցից Նարեկացի», Մաշտոցյան Ե ընթերցումների հիմնադրույթներ, Օշական-Երևան, 2003, էջ 41-42:
40. Լույսի և Արևի պաշտամունքի դրսևորումները «Սասնա Ծռեր» էպոսում.- Հայկական «Սասնա Ծռեր» էպոսը և համաշխարհային էպիկական ժառանգությունը» միջազգային գիտաժողովում (համահեղ. Կ. Թոխաթյան), Ծաղկաձոր-Երևան, 2003, էջ 88-101:
41. Փետրվար – Մեհեկան, Ամսվա խորհուրդը և տոները.- «Վասն հայության» շաբաթաթերթ, 2004, №3-5 (96-98):
42. Մարտ - Արեգ, Ամսվա խորհուրդը և տոները.- «Վասն հայության» շաբաթաթերթ, 2004, №7 (100).
43. Նարեկացին՝ հրաշագործ.- «Շրջադարձ», 2004, №2, էջ 38-39:
44. Ներսես Աշտարակեցին ավանդազրույցներում և հուշազրույթումներում.- «Ներսես Աշտարակեցի. պաշտպան հայրենյաց» գիտաժողովի զեկուցումների հիմնադրույթներ, Օշական-Երևան, 2004, էջ 41-43:
45. Հայկական լեռնաշխարհը հայոց հավատքի բնօրրան.- «Հայկական լեռնաշխարհը հայոց և համաշխարհային քաղաքակրթության բնօրրան» գիտաժողովի զեկուցումներ, Երևան, 2004, էջ 142-150:
46. Արևն ու Լույսը հայոց մշակույթում (ըստ ժայռապատկերների և ազգագրական նյութերի).- «Հայկական լեռնաշխարհը հայոց և համաշխարհային քաղաքակրթության բնօրրան» գիտաժողովի զեկուցումների հիմնադրույթներ (համահեղ. Կ. Թոխաթյան), Երևան, 2005, էջ 16-17:
47. Բնապաշտության դրսևորումները Մովսես Խորենացու և Մեսրոպ Մաշտոցի ստեղծագործություններում.- «Հայ գրերի գյուտ – 1600», Մաշտոցյան Ե ընթերցումներ, Օշական-Երևան, 2005, էջ 21-22:
48. Մբ. Հովհան Օձնեցին հրաշագործ.- «Մբ. Հովհան Օձնեցի իմաստասեր կաթողիկոս» գիտաժողովի նյութեր (համահեղ. Դ. Վարդումյան), Երևան, 2005:
49. Հայոց եկեղեցու յոթ խորհուրդները և Մեսրոպ Մաշտոցի ստեղծագործությունը.- Հայոց պատմու-

թյան հարցեր, №6, Երևան, 2005, էջ 63-75:

50. Հայկական լեռնաշխարհը հայոց հավատքի բնօրրան.- «Հարք» հայագիտական հանդես, Երևան, 2006, №1, էջ 32-52:
51. The Sun and light in Armenian mentality and culture (according to ancient Greek and medieval Armenian sources).- Proceedings of the 21st International Congress of Byzantine Studies, Vol. 3, London, 2006, էջ 349.
52. Պաշտամունքները և հավատալիքները Այրարատ աշխարհում.- Երևանի պատմության թանգարանի գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2006, էջ 224-239:
53. Свет и Солнце в мифо-эпическом творчестве и обрядовой жизни армян (соавтор К. Тохатян).- Сборник "Родина", Москва, 2006:
54. Բնապաշտության դրսևորումները Մովսես Խորենացու և Մեսրոպ Մաշտոցի ստեղծագործություններում.- Երևանի Հր. Աճառյանի անվ. համալսարանի 15-ամյա հորելյանին նվիրված հոդվածների ժողովածու, Երևան, 2007, էջ 113-23:
55. Հրաշապատումի խորհուրդը Աստվածաշնչում և հայ ժողովրդական պատկերացումներում.- Աստվածաշնչական Հայաստան, Օշականի Սբ. Մեսրոպ Մաշտոց դպրատուն և Հայ Առաքելական Եկեղեցի, Երևան, 2007, էջ 622-27:
56. Celestial Bodies in Ancient Armenian Mythology.- Joint European and National Astronomy Meeting (JENAM), "Our Non-Stable Universe", Archaeoastronomy, ESTEC, Yerevan, 2007.
57. Հավատք և պետականություն.- Վազգեն Ա կաթողիկոսի հիշատակին նվիրված գիտաժողով, Օշական-Երևան, 2008:
58. Տիեզերքի վերաբերյալ պատկերացումները հայոց դիցաբանության և առասպելաբանության մեջ.- Հայկական աստղագիտական ընկերության 8-րդ տարեկան համաժողով, Բյուրական-Երևան, 2009:
59. Дохристианский пантеон армян.- Վ. Բյուրսովի անվան լեզվաբանական համալսարանի գիտական աշխատություններ (հասարակական գիտություններ), ամենամյա ժողովածու, Երևան, 2009, էջ 100-126.
60. La antigua religion y la mitologia.- Historia del pueblo Armenio, Barcelona, 2010, էջ 431-435:
61. Ջրի պաշտամունքը հայոց մեջ.- ՀՀ ԳԱԱ Պատմության և Արևելագիտության ինստիտուտների և «Այաս» ծովային հետազոտությունների ակումբի «Ծովի մշակույթը մարդկության մշակույթն է քաղաքակրթությունների երկխոսությունում» գիտաժողովի նյութեր, էջ 121-127; Культ воды у

армян.- նույն տեղում, Երևան, 2010, էջ 291-297:

62. Վաղ միջնադարեան Հայաստանի հոգեւոր մշակոյթը (հեթանոսութիւնից դեպի քրիստոնէութիւն).- «Բազմավէպ», հ. 1-2, Վենետիկ - Սբ. Ղազար, 2010-2011, էջ 279-307:
63. Հայոց ազգային արժեքների խնդիրները և հայ հասարակությունը 3-րդ հազարամյակի շեմին,- Հասարակական գիտություններ (ԵՊԼՀ ամենամյա գիտական ժողովածու), Երևան, 2011, 12 էջ:
64. Հայոց ժողովրդական տոնակարգը.- «Ճարտարապետա-քաղաքաշինական մտավոր ժառանգության պահպանության խնդիրներն ու զարգացման հեռանկարները» միջազգային գիտաժողովի զեկ. հիմնադրույթներ, Երևան, 2011, էջ 47-50:
65. Дохристианский пантеон.- Армяне. этнография, Москва, 2012, էջ 364-371.
66. Հայ-իրանական դիցաբանական զուգահեռներ ժայռարվեստում և դիցավեպում.- «Հայաստան – Իրան. միջմշակութային և միջկրոնական երկխոսություն» միջազգային գիտաժողովի դրույթներ, Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարան, Երևան, 2012, էջ 39-42 (համահեղ. Կ. Թոխաթյան):
67. Հին հայոց պաշտամունքային վայրերի և տաճարների քարտեզագրումը.- «Հայկական լեռնաշխարհի պատմամշակութային ժառանգությունը» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2012, էջ 57-58:
68. Կրոնները Մետաքսի ճանապարհին հին և վաղ միջնադարյան ժամանակներում.- «Հայաստանի քաղաքակրթական ավանդը Մետաքսի ճանապարհի պատմության մեջ» միջազգային գիտաժողովի նյութեր, Երևան, 2012, էջ 59-78:
69. Солнечный календарь и праздничный цикл весеннего равноденствия у армян (параллели с Новрузом). «Новруз – праздник мира и добра».- Тезисы докладов, Международная научная конференция, Ашгабад, 2013, март 21 (համահեղ. К.С. Тохатян).
70. Հայկագունները և Նավասարդյան տոները.- «Հայկագունիներ. հողվածների ժողովածու, Երևան, 2013, էջ 212-221:
71. Հայ-իրանական դիցաբանական զուգահեռներ ժայռարվեստում և պաշտամունքում.- «Մշակույթների երկխոսություն. Հայաստանը և համաշխարհային մշակույթը» միջազգային 8-րդ գիտաժողով, Գյումրի, 2014 (համահեղ. Կ. Թոխաթյան):
72. Անանիա Շիրակացին և «Հեթանոս» գիտնականները.- «Աստղագիտական ժառանգությունն ազգային մշակույթում». Անանիա Շիրակացու 1400-ամյակին նվիրված պատմա-աստղագիտական գիտաժողովի (2012 սեպտեմբերի 25-26, Բյուրականի աստղադիտարան) նյութերի ժողովածու,

Երևան, 2014, էջ 134-141:

73. Տիեզերքի վերաբերյալ պատկերացումները հայ դիցաբանության մեջ.- Գիտության աշխարհում, Երևան, 2014, №2, էջ 2-8:
74. Հայոց հին հավատքի անդրադարձները ներկայիս ժողովրդական տոնակարգում.- Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի «Գրականության և մշակույթի արդի հիմնախնդիրներ», պրակ Ե, Երևան, «Լինգվա», 2014, էջ 256-264:
75. Бог солнца Митр – покровитель добра и справедливости у Армян.- Հայոց պատմության հարցեր, ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ, գիտական հոդվածների ժողովածու, №15, Երևան, 2014, էջ 3-19:
76. Ջրի պաշտամունքը հայոց մեջ.- Գիտության աշխարհում, Երևան, 2014, №3, էջ 24-29:
77. Հին հայոց դիցապաշտական համակարգի քարտեզագրումը.- «Հայկական լեռնաշխարհ» հանրապետական գիտաժողովի նյութեր, Երևանի Խ. Աբովյանի անվան Հայկական պետական մանկավարժական համալսարան, Երևան, 2015, էջ 340-49:
78. Հայոց ազգային արժեքները և հայ հասարակությունը III հազարամյակի շեմին.- Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան պետական լեզվաբանական համալսարանի «Գրականության և մշակույթի արդի հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, պրակ Զ, 2015, էջ 350-362:
79. Հայոց ազգային ինքնության հիմնախնդիրը մշակութային եղեռնի համատեքստում.- Լրաբեր ՀԳ, 2015, №1, էջ 77-90:
80. Տիեզերքը և հայ դիցաբանությունը.- «Աստղագիտության կապն այլ գիտությունների, մշակույթի հասարակության հետ», Հայկական աստղագիտական ընկերության XIII տարեկան համաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2015, էջ 345-355:
81. Մշակութային եղեռնը և էթնիկ հիշողությունը, «Հայերի ցեղասպանության թեման համաշխարհային գրականության մեջ», Վ. Բրյուսովի անվ. լեզվաբանական համալսարան, զեկուցում, Երևան, 2015:
82. Мифо-эпический образ армянского Митра в контексте сравнительного анализа с римским Митрой.- Международная конференция: «Трансформационные процессы в эпоху Принципата. Включение Рима в осевое время» Российско-Армянский (Славянский) университет, (Институт гуманитарных наук), Երևան, 2015, էջ 193-220:
83. Հայոց դիցամտածողության առանձնահատկությունները, «Գրականության և մշակույթի արդի

խնդիրները» միջազգային գիտաժողով, Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան լեզվահասարակագիտական համալսարան, զեկուցումների թեզիսներ, Երևան, 2015:

84. Особенности мифомышления армян.- «Գրականության և մշակույթի արդի հիմնախնդիրները» միջազգային գիտաժողով, Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան լեզվահասարակագիտական համալսարան, պրակ է, Երևան, 2016, էջ 443-459:
85. Культурный геноцид и этническая память армян.- Актуальные проблемы литературы и культуры, вып. 7, ЕГУЯСН, 2016, էջ 10-33 (համահեղ. Ս. Вардумян).
86. Национально-цивилизационные ценности армянства и армянское общество на старте III тысячелетия.- Проблемы национальной безопасности в условиях глобализации и интернациональных процессов (междисциплинарные аспекты).- Материалы международного научного форума, Российско-армянский университет, Ереван, 2016, էջ 189-197 (համահեղ. Ս. Вардумян).
87. Проблема армянской национальной идентичности в контексте культурного геноцида. 2016 <soyuzinfo.am/rus/analytics/detail.php?ELEMENT_ID=1748&sphrase_id=1033> (համահեղ. Ս. Вардумян),
88. Աստծո և Տիեզերքի ընկալումները Հովհաննես Թումանյանի քառյակներում.- Գիտության աշխարհում, Երևան, 2016, №1, էջ 10-15:
89. Տիեզերքը հայոց դիցաբանական պատկերացումներում.- Մշակութային աստղագիտությունը Հայկական լեռնաշխարհում», երիտասարդական գիտաժողովի նյութերի ժողովածու, Երևան, 2016, էջ 156-165:
90. Культурный геноцид и этническая память армян.- «Հայերի ցեղասպանության թեման համաշխարհային գրականության մեջ», Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան լեզվահասարակագիտական համալսարան, Երևան, 2016, էջ 10-33.
91. Manifestations of Mythological Images on Ancient Armenian Coins.- Fundamental Armenology, 2016, Issue 2(4) <fundamentalarmenology.am/datas/pdfs/365.pdf>.
92. История и культура Армении в восприятии В.Я. Брюсова.- Брюсовские чтения 2016, Ер., ЕГУЯСН им. В. Брюсова, «Лингва», Ереван, 2017, с. 24-38.
93. Проявления народного христианства в современной праздничной жизни армян и русских.- Вестник ЕГУЯСН им. В. Брюсова, 2017, №1(40), Ереван, «Лингва», с. 639-651.
94. Отображение мифологических тем на древнеармянских монетах.- Актуальные проблемы литературы и культуры, вып. 8, Ереван, «Лингва», 2017, с. 184-198.

95. Армения на Великом шелковом пути.- Материалы III Международной научно-практической конференции «Историко-культурное наследие Великого шелкового пути и продвижение туристских дестинаций на Северном Кавказе», Северо-кавказский федеральный университет, Ставрополь, 2017, с. 13-17.
96. Some Issues of Mapping the Religious and Cult System of Ancient Armenians.- Journal of Armenian Studies. International Review of Armenian Studies, «ՀՀ ԳԱԱ Գիտություն», Երևան, 2017, էջ 76-87.
97. Հեթանոսությունից դեպի քրիստոնեություն. ժառանգականության որոշ հարցեր.- Արշալույս քրիստոնեության հայոց միջազգային գիտաժողով, Երևան, «ՀՀ ԳԱԱ Գիտություն», 2017, էջ 65-71:
98. Դիցաբանության արտացոլումը հին հայկական դրամներում.- «Գիտության աշխարհում», Երևան, 2017, №2, էջ 10-15:
99. Հին հայոց կրոնի և դիցաբանության հարցերի արծարծումը այլազգի հայագետների ուսումնասիրություններում.- Օտարազգի հայագետների ավանդը Հայաստանի հին և միջնադարյան պատմության ուսումնասիրության բնագավառում, Երևան, «ՀՀ ԳԱԱ», 2017, էջ 51-63:
100. Տաղանդաշատ հայագետ Էդուարդ Դանիելյանի հիշատակին.- ԼՀԳ, 2017, №9, էջ 420-424:
101. Картографирование религиозно-мифологической системы древних Армян.- Вестник ЕГУЯСН им. В. Брюсова, №1 (42), Ереван, «Лингва», 2017, с. 584-593.
102. Celestial Bodies in Ancient Armenian Mythology.- Abstract book: “Astronomical Heritage of the Middle East”, Երևան, 2017, էջ 57.
103. Religions along the Silk Road in ancient and medieval times.- Dialogue of Civilizations: “Building a Community of Shared Future for Mankind”, World Cultural Forum, Beijing, 2018.
104. Представления о свете и солнце в мифоэпическом творчеств и обрядовой жизни армян.-«Բանբեր», Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան լեզվահասարակագիտական համալսարան, 1(44), Երևան, «Լինգվա», 2018, էջ 635-643:
105. Armenia on the Great Silk Road.- Bulletin of YBSULSS, Yerevan, Lingva, 2018, №1(46), Երևան, էջ 322-330.
106. Армения на Великом Шелковом пути.- «Գրականության և մշակույթի արդի հիմնախնդիրներ», Երևանի Վ. Բրյուսովի անվ. լեզվահասարակագիտական համալսարան, պրակ Ժ, Երևան, «Լինգվա», 2018, պրակ Թ, էջ 11-22.
107. The Universe, Celestial Bodies, and Phenomena in Armenian Mythology.- «Գրականության և մշակույթի արդի հիմնախնդիրներ», Երևանի Վ. Բրյուսովի անվ. լեզվահասարակագիտական համալսարան, 2018, պրակ Ժ, էջ 11-22.

սարան, Երևան, «Լինգվա», պրակ Ժ, 2018, էջ 218-224.

108. Древнеармянские монеты с мифологическими изображениями (краткий обзор).- “Stratum Plus, Journal, Archaeology and Cultural Anthropology”, СПб., Кишинев, Одесса, Бухарест, Балансы истории: ценности и средства, №6, 2018, SCOPUS.
109. IV դարի մշակույթը.- Հայոց պատմություն, հ. II, Միջին դարեր (IV դար – XVII դարի առաջին կես). Գիրք առաջին (IV դարի սկիզբ – IX դարի կես). Հայ մշակույթը, Երևան, «Զանգակ-97», 2018, էջ 493-500:
110. Цивилизационные ценности армянского общества в ответ на глобальные вызовы человеческой цивилизации.- Евразийская интеграция: экономика, право, политика, Международный научно-аналитический журнал, СПб., 4 (26), 2018, <sziu.ranepa.ru/images/nauka/EI_26.pdf> (համահեղ. Ս. Երվանյան).
111. Ancient Armenian Cosmogonic and Theogonic Myths.- Conference Proceedings of “2nd Annual international conf. on Traditional Cultures along the Silk Roads”, Beijing, էջ 154-171.
112. Ancient Armenian Cosmogonic and Theogonic Myths, Materials of “4th Silk Road (Dunhuang) International Cultural Expo” and “9th Dunhuang Tour - Silk Road International Tourism Festival”, Dunhuang (China), p. 34-51 (չինարեն).
113. Անանիա Շիրակացու հայացքները հին շրջանի գիտության և դիցաբանության վերաբերյալ.- «Շիրակի պատմամշակութային ժառանգությունը. Հայագիտության արդի հիմնահարցեր», 10-րդ միջազգային գիտաժողովի նյութեր (27-29.09. 2019, Գյումրի), Երևան, «Գիտություն», 2019, էջ 219-221:
114. Анания Ширакаци и античная наука.- «Համաշխարհային մշակույթի և գրականության արդի հիմնախնդիրներ», միջազգային գիտաժողով, Երևանի Վ. Բրյուսովի անվան լեզվահասարակագիտական համալսարան (24-25.10, 2019, Երևան), պրակ ԺԱ, Երևան, «Լինգվա», 2019, էջ 179-189:
115. Ժողովրդական քրիստոնեության դրսևորումները հայոց տոնական կյանքում.- «Պատմաբանասիրական հանդես», Երևան, 2020, №1, էջ 163-186:
116. Պատմական դարաշրջանի թումանյանական ընկալումը Հայրենիք – Աստված – Տիեզերք եռամիասնության հարացույցում.- Պողոս Խաչատրյանի 90-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողով (Վանաձոր), Երևան, «Միամա», 2020, էջ 386-398:
117. Հոգեպաշտական հավատալիքները Հայոց մեջ.- «Գրականության և մշակույթի արդի հիմնախնդիրներ», Վ. Բրյուսովի անվ. պատական համալսարան, Երևան, 2020, պրակ ԺԲ, էջ 10-21:

118. Ancient Armenian Cosmogonic and Theogonic Myths.- Studies on Culture along the Silk Road, Vol. 2, Budapest, 2020, p. 167-183.
119. Տիեզերական օվկիանոսի և երկնային ծովի վերաբերյալ պատկերացումները հայոց դիցամտա-ծողության մեջ.- «Ծովի մշակույթը մարդկության մշակույթն է քաղաքակրթությունների երկխոս-ությունում», ԱՅԱՍ ծովային հետազոտությունների ակումբի միջազգային գիտաժողով, Երևան, էջ 138-148:
120. Народное христианство в праздничной жизни армян.- Международная научная конференция «Золотой V век армянской культуры. Достижения. Мировое значение», Москва, 2018.
121. Աստծո և Տիեզերքի ընկալումները Հովհաննես Թումանյանի րանաստեղծություններում.- Меж-дународная научная конференция «Национальная классика в мировом художественном контексте. 150-летним юбилеям Комитаса и Ованеса Туманяна посвящается», Москва, 2021.
122. Տաղանդաշատ հայագետ Էդուարդ Դանիելյանի հիշատակին.- Էդուարդ Դանիելյան (կենսամա-տենագրություն), Երևան, «ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ», 2021, էջ 4-7:
123. UK International Center for Cultural Studies. Sun Seminar 2020 (միջազգային գիտաժողով, ZOOM հարթակով), զեկուցում, PPT նյութի ցուցադրմամբ):
124. Հին հայոց պետականության գաղափարի արտացոլումը «Վիպասանք»-ում.- «Գրականության և մշակույթի արդի հիմնախնդիրներ», Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարան, պրակ ԺԳ, Երևան, 2022, էջ 9-19:

ԸՆԴԴԻՄԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Ա. Թադևոսյան, Դարբնի պաշտամունքը հայոց մեջ» (թեկնածուական ատենախոսություն, պաշտ-պանությունը ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գիտխորհրդում), Երևան, 1998:
2. «Վ. Առաքելովա, Եզդիական դիցարանը» (թեկնածուական ատենախոսություն, պաշտպանությու-նը ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գիտխորհրդում), Երևան, 2002:
3. «Պ. Բարսեղյան, Հայոց վաղ հավատալիքները և դիցաբանությունը» (թեկնածուական ատենախո-սություն, պաշտպանությունը Երևանի Պետական համալսարանի գիտխորհրդում), Երևան, 2008:

ԽՄԲԱԳՐԱԾ ԱՇԽԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

1. «Ժ. Բարսյան, Արցախի խոհանոց», Երևան, 2007, 196 էջ, նկ.: